

Wielkopolski Ośrodek
Ekonomii Społecznej

Biuro WOES:
ul. 3 Maja 26
62-500 Konin

63 245 58 29
woes@spoldzielnie.org
www.woes.pl

Badanie samorządów w Wielkopolsce w kontekście potencjału oraz kierunków rozwoju dla przedsiębiorczości społecznej

Zrealizowane przez
**Stowarzyszenie Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych
prowadzące Wielkopolski Ośrodek Ekonomii Społecznej
(SNRSS)**

Spis treści

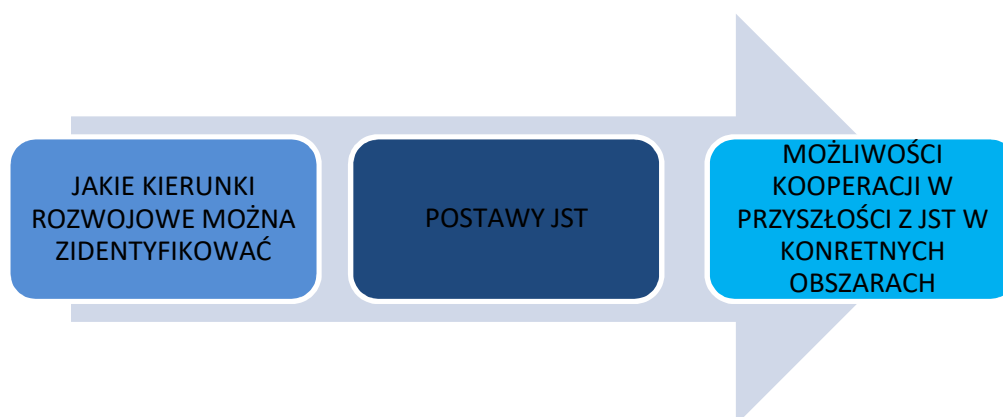
1. Wstęp	4
2. Opis metod badawczych	4
3. Wyniki badań ilościowych i jakościowych	5
PYT. 1 <i>Czy samorząd posiada zadania użyteczności publicznej, które chciałby realizować lepiej, usprawnić ich funkcjonowanie?</i>	5
PYT. 1a <i>Spośród wymienionych zadań użyteczności publicznej, proszę wskazać trzy, przy których występuje zwiększone zapotrzebowanie?</i>	6
PYT. 2 <i>Czy w związku z powyższym samorząd rozważyłby powołanie przedsiębiorstwa społecznego, które mogłoby realizować określone zadania, przy możliwości pozyskania środków zewnętrznych na jego powołanie, bądź wsparcie takiej inicjatywy lokalnej, przy jednoczesnym założeniu utworzenia trwałych miejsc pracy dla mieszkańców w trudnej sytuacji?</i>	7
PYT. 3 <i>Czy samorząd miałby możliwość zaangażowania w tę pracę bądź wskazania lidera (osoba fizyczna lub organizacja) lokalnego zainteresowanego wskazaną wyżej inicjatywą?</i>	8
PYT. 4 <i>Czy samorząd jest zainteresowany pozyskaniem większej ilości informacji na ten temat oraz spotkania z ekspertem ds. przedsiębiorczości społecznej, jeżeli takie spotkanie będzie bezpłatne?</i>	9
PYT. 5 <i>Czy od kwietnia 2020 r. dostrzegacie Państwo jako problem społeczny zwiększony przyrost osób bezrobotnych, bądź poszukujących pracy?</i>	10
PYT. 6 <i>Czy na terytorium Państwa samorządu identyfikujecie Państwo osoby w trudnej sytuacji chętne do podjęcia zatrudnienia, a pozostające bez pracy?</i>	11
PYT. 7 <i>W jakich obszarach gospodarki brakuje dostępnych usług, bądź produktów w Państwa Gminie - mogą to być również usługi rynkowe, niekoniecznie związane z zadaniami samorządu?</i>	12
PYT. 8 <i>Czy w związku z wyzwaniem demograficznymi planujecie Państwo rozwijać usługi społeczne w swojej gminie znacząco podnoszące jakość życia mieszkańców?</i>	13
PYT. 9 <i>Czy samorząd zna stanowisko UE w zakresie deinstytucjonalizacji?</i>	14
PYT. 10 <i>Czy wysyłają Państwo kwalifikujące się osoby do DPS położonych poza Państwa Gminą?</i>	15
PYT. 11 <i>Czy interesowałoby Państwa rozwiązanie polegające na wsparciu utworzenia małego DPS (do 15 osób) prowadzonego przez lokalne przedsiębiorstwo społeczne?</i>	16
PYT. 12 <i>Czy jeżeli zafunkcjonowałby program dofinansowań dla małych DPS, do 15 osób, prowadzonych przez lokalne przedsiębiorstwa społeczne, czy byłoby Państwo skłonni do wsparcia takiej inicjatywy?</i>	17
PYT. 13 <i>Czy jeżeli zafunkcjonowałby program dofinansowań dla małych DPS, do 15 osób, prowadzonych przez lokalne przedsiębiorstwa społeczne, czy byłoby Państwo skłonni do wsparcia takiej inicjatywy?</i>	18
PYT. 14 <i>Czy na terenie Państwa Gminy można by wyodrębnić lidera/liderkę tworzenia takiej działalności? Taka osoba mogłaby być w przyszłości Prezesem/Prezeską przedsiębiorstwa społecznego prowadzącego mały DPS?</i>	19
PYT. 15 <i>Czy planujecie Państwo rozwijać inne usługi opiekuńcze? W związku z rosnącym zapotrzebowaniem?</i>	20
PYT. 16 <i>Czy rozważacie Państwo rozwijanie bądź wprowadzenie nowych usług dla osób starszych, zależnych, dzieci i ich rodzin?</i>	21
PYT. 17 <i>Czy na Państwa terytorium jest wystarczająca liczba miejsc przedszkolnych?</i>	22
PYT. 18 <i>Czy powołanie nowego przedszkola na terenie gminy jest zasadne?</i>	23
PYT. 19 <i>Czy na Państwa terytorium jest wystarczająca liczba miejsc w żłobkach?</i>	24
PYT. 20 <i>Czy powołanie nowego żłobka na terenie gminy jest zasadne?</i>	25
PYT. 21 <i>Jaki może być udział gminy we wsparciu, którejs z wspomnianych inicjatyw?</i>	25

PYT. 22 Czy w przypadku dodatkowego wsparcia rozważylibyście Państwo rozwijanie tych usług w oparciu o zlecenie ich przedsiębiorstwom społecznym?	26
PYT. 23 Czy samorząd przygotowuje plan/strategię działania odpowiadającą ewentualnym negatywnym skutkom kryzysu klimatycznego?.....	27
PYT. 24 Jakie kierunki działań w obszarze ochrony klimatu są podejmowane przez gminę? Jakiego rodzaju skutki zmian klimatycznych mogą wystąpić na terenie Państwa samorządu?	28
PYT. 25 Czy potrzebują Państwo wsparcia w powyższym zakresie od innych instytucji?	29
PYT. 26 Czy w tych planach przewiduje się prowadzenie inwestycji dot. gospodarki wodnej?	30
PYT. 27 Czy w najbliższym czasie planują Państwo powrót bądź utworzenie nowego rozwiązania na wzór spółek wodnych?	31
PYT. 28 Czy w najbliższym czasie planują Państwo programy skierowane do mieszkańców niwelujące zanieczyszczenia związane ze smogiem?	32
PYT. 29 Jakie są to działania?	32
PYT. 30 Czy znane są Państwu wstępne założenia Europejskiego Zielonego Ładu oraz Programu Odbudowy Gospodarki?	33
PYT. 31 Czy prowadzone są w tym kierunku działania związane podnoszeniem świadomości firm i mieszkańców w kierunku uczestnictwa w tych programach?	34
PYT. 32 Czy są Państwo znane założenia / elementy transformacji z gospodarki liniowej na gospodarkę obiegu zamkniętego?	35
PYT. 33 Czy gmina spełnia unijne progi odzysku materiałów z odpadów komunalnych?.....	36
PYT. 34 Czy planują Państwo w najbliższym okresie inwestycje w instalacje związane z przetwarzaniem odpadów komunalnych?	37
PYT. 35 Czy samorząd potrzebuje zewnętrznego doradztwa w zakresie zmiany polityki utrzymania i porządku, w tym zarządzania odpadami?	38
PYT. 36 Czy są Państwo zainteresowani różnymi możliwościami inwestycyjnymi w Państwa Gminie dot. gospodarki komunalnej?.....	39
PYT. 37 Czy w Państwa gminie prowadzone są analizy dotyczące inwestycji w odnawialne źródła energii?	40
PYT. 38 Czy samorząd posiada strategię odchodzenia od węglowych źródeł energii i pozyskiwania ciepła?	40
PYT. 39 Czy w gminie są realizowane tzw. audyty energetyczne budynków komunalnych i mieszkalnych?	41
PYT. 40 Czy samorząd bada zjawisko ubóstwa energetycznego i opracowuje plan przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu?.....	42
PYT. 41 Czy gmina jest zainteresowana zbiorowymi rozwiązaniami produkcji energii OZE?	43
PYT. 42 Czy gmina poddała się audytowi pod kątem doboru taryf na energię oraz kompensacji mocy biernej?	44
PYT. 43 Czy są Państwo zainteresowani doradztwem strategicznym w tym zakresie?	45
4. Podsumowanie badania	46

1. Wstęp

Badanie jest odpowiedzią na zmieniającą się sytuację rynkową, społeczną oraz klimatyczną. Założeniem badań jest odkrycie kierunków działań, które mogą w przyszłości stać się kluczowymi obszarami interwencji przedsiębiorczości społecznej. Punktem wyjścia dla dociekań prowadzonych w badaniach były spotkania robocze specjalistów Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej oraz rozmowy swobodne prowadzone z wybranymi przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego.

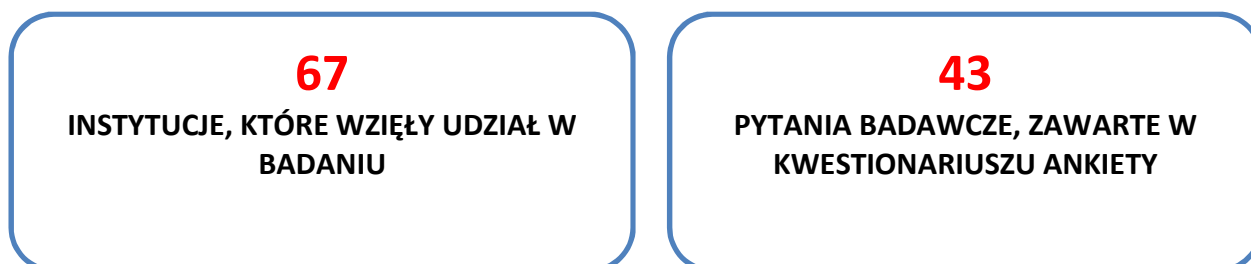
Działania diagnostyczne miały za zadanie pokazać:

2. Opis metod badawczych

Przy realizacji badania wykorzystano metodę badań kwestionariuszowych, wysyłanych do wszystkich gmin w Wielkopolsce (do wypełnienia przez przedstawicieli JST (gmin), przy konsultacji z przedstawicielem Stowarzyszenia na Rzecz Spółdzielni Socjalnych).

Przebadano i w jaki sposób

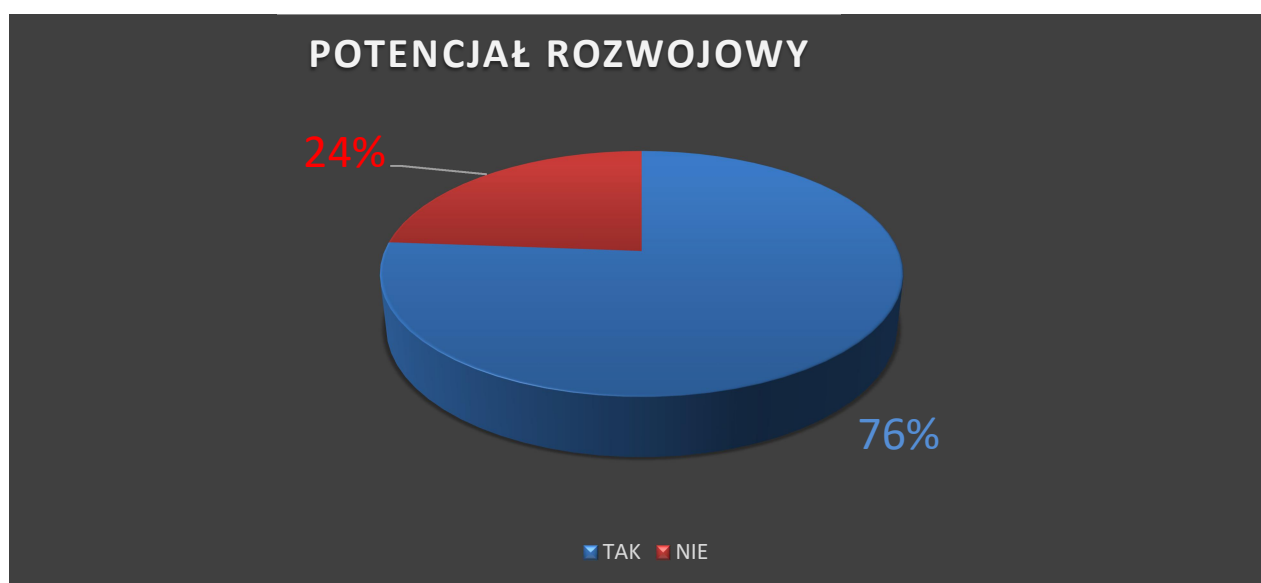

Wysłano kwestionariusz ankiety do **226 gmin**, z czego zrealizowano **67**. Niektóre z gmin nie wzięły udziału w badaniu z powodów zestawionych w tabeli.

BRAK CZASU NA UCZESTNICTWO W BADANIACH ZE WZGLĘDU NA MNOGOŚĆ INNYCH ZAJĘĆ
OSOBY ZDOLNE DO WYPEŁNIENIA KWESTIONARIUSZA SĄ NIEOBECNE W PRACY
UTRUDNIONY KONTAKT ZE WZGLĘDU NA WDROŻONĄ ZDALNĄ PRACĘ W URZĘDZIE
BRAK KONTAKTU ZE STRONY JST
BRAK WOLI UCZESTNICTWA W BADANIU, BEZ PODANIA KONKRETNEGO POWODU
ODEBRANIE BADANIA JAKO PRÓBY OCENY DZIAŁAŃ JST, LĘK PRZED NEGATYWNĄ OCENĄ DZIAŁAŃ GMINY

3. Wyniki badań ilościowych i jakościowych

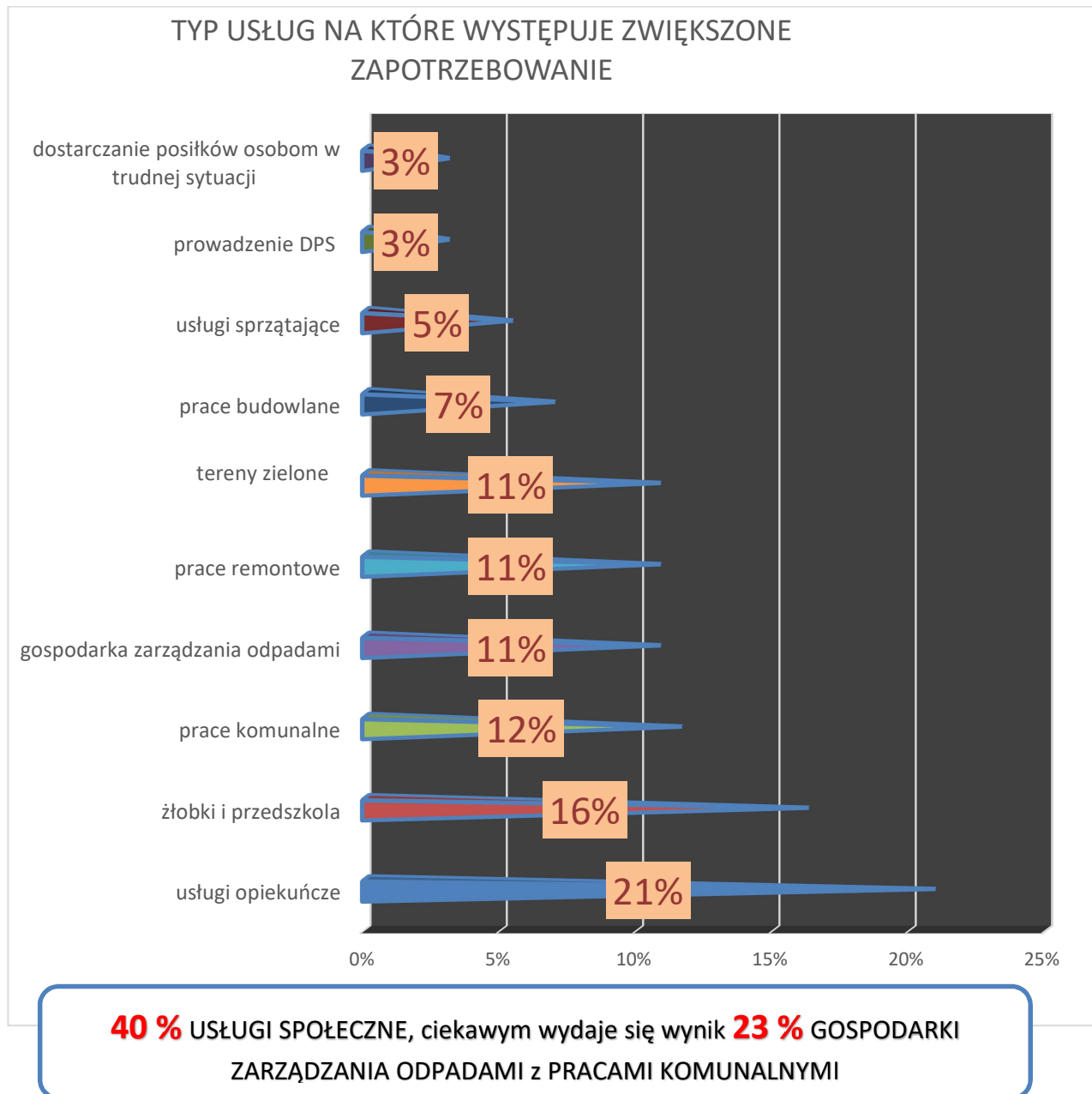
PYT. 1 Czy samorząd posiada zadania użyteczności publicznej, które chciałby realizować lepiej, usprawnić ich funkcjonowanie?

76 % SAMORZĄDÓW CHCIAŁOBY USPRAWNIĆ NIEKTÓRE Z REALIZOWANYCH ZADAŃ

W kontekście tego pytania należy zwrócić uwagę na fakt, że w 76% samorządów występuje potencjał na zagospodarowanie tych zadań przez PS. **W INTERESIE rozwoju przedsiębiorczości społecznej jest określenie POTENCJAŁU POPRZEC POTRZEBY JST.**

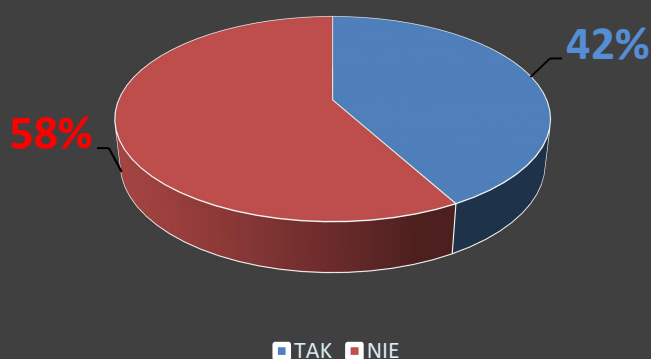
PYT. 1a Spośród wymienionych zadań użyteczności publicznej, proszę wskazać trzy, przy których występuje zwiększone zapotrzebowanie?

Analizując tabelę możemy zidentyfikować obszary najbardziej perspektywiczne. Aż **40 %** Samorządów wskazuje na usługi społeczne, ciekawym jest jednak fakt, że jedynie **3 %** wskazuje potrzebę prowadzenia DPS. Wysoko znajduje się również gospodarka zarządzania odpadami **11 %**, w której najważniejszymi obszarami wymagającymi interwencji są cena za wywóz odpadów oraz jakość świadczonych usług (dostosowanie do potrzeb JST). Jest to o tyle interesujące, ponieważ w poprzednich analizach gospodarka zarządzania odpadami pojawiała się bardzo rzadko.

PYT. 2 Czy w związku z powyższym samorząd rozważyłby powołanie przedsiębiorstwa społecznego, które mogłoby realizować określone zadania, przy możliwości pozyskania środków zewnętrznych na jego powołanie, bądź wsparcie takiej inicjatywy lokalnej, przy jednoczesnym założeniu utworzenia trwałych miejsc pracy dla mieszkańców w trudnej sytuacji?

WOLA POWOŁANIA, BĄDŹ WSPARCIA INICJATYWY TWORZENIA PS, W ZADANIACH O ZWIĘKSZONYM ZAPOTRZEBOWANIU NA TERENIE JST

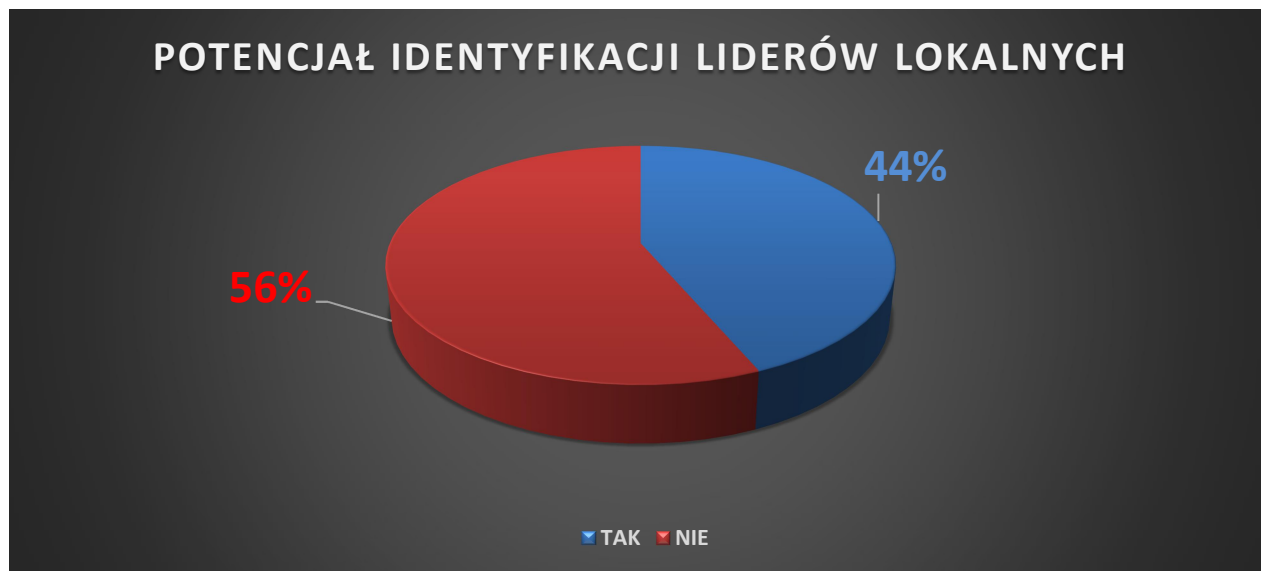

42% JST

JEST GOTOWYCH WESPRZEĆ BĄDŹ UCZESTNICZYĆ W POWOŁANIU PRZEDSIĘBIORSTWA SPOŁECZNEGO W OBSZARACH ZWIĘKSZONEGO ZAPOTRZEBOWANIA

Wyniki są z jednej strony optymistyczne, ponieważ **42 %** JST jest gotowa do pracy w obszarach zwiększonego zapotrzebowania nad inicjatywami związanymi z przedsiębiorstwami społecznymi, to z drugiej strony aż **58 %** JST takiej inicjatywy nie przejawia.

PYT. 3 Czy samorząd miałby możliwość zaangażowania w tę pracę bądź wskazania lidera (osoba fizyczna lub organizacja) lokalnego zainteresowanego wskazaną wyżej inicjatywą?

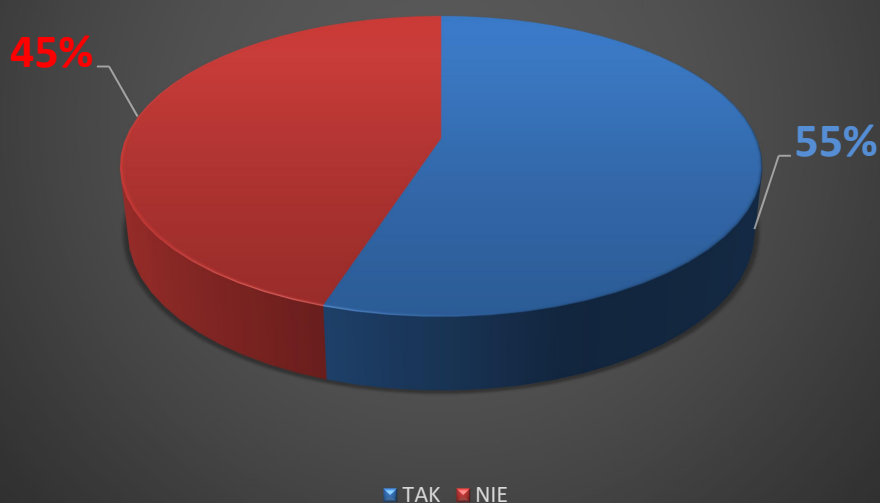

44% JST
POSIADA MOŻLIWOŚĆ WSPARCIA W ZAKRESIE POSZUKIWANIA
LIDERÓW

Wyniki są optymistyczne, ponieważ **44 %** JST posiada możliwość wsparcia w zakresie identyfikacji liderów. To potwierdza tezę, iż JST są nadal dobrym miejscem do ich poszukiwania. JST są również źródłem informacji dot. innych kanałów dotarcia do liderów. Inne źródła potencjału liderkiego to przede wszystkim organizacje pozarządowe oraz biznes.

PYT. 4 Czy samorząd jest zainteresowany pozyskaniem większej ilości informacji na ten temat oraz spotkania z ekspertem ds. przedsiębiorczości społecznej, jeżeli takie spotkanie będzie bezpłatne?

**GOTOWOŚĆ DO SPOTKANIA Z
PRZEDSTAWIELEM OWES ORAZ CHĘĆ
POZYSKANIA WIEDZY DOTYCZĄCEJ
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ**

55% JST

WYRAŻA CHĘĆ PRACY Z PRZEDSTAWICIELAMI OWES W KONTEKŚCIE
TWORZENIA, WSPARCIA PS

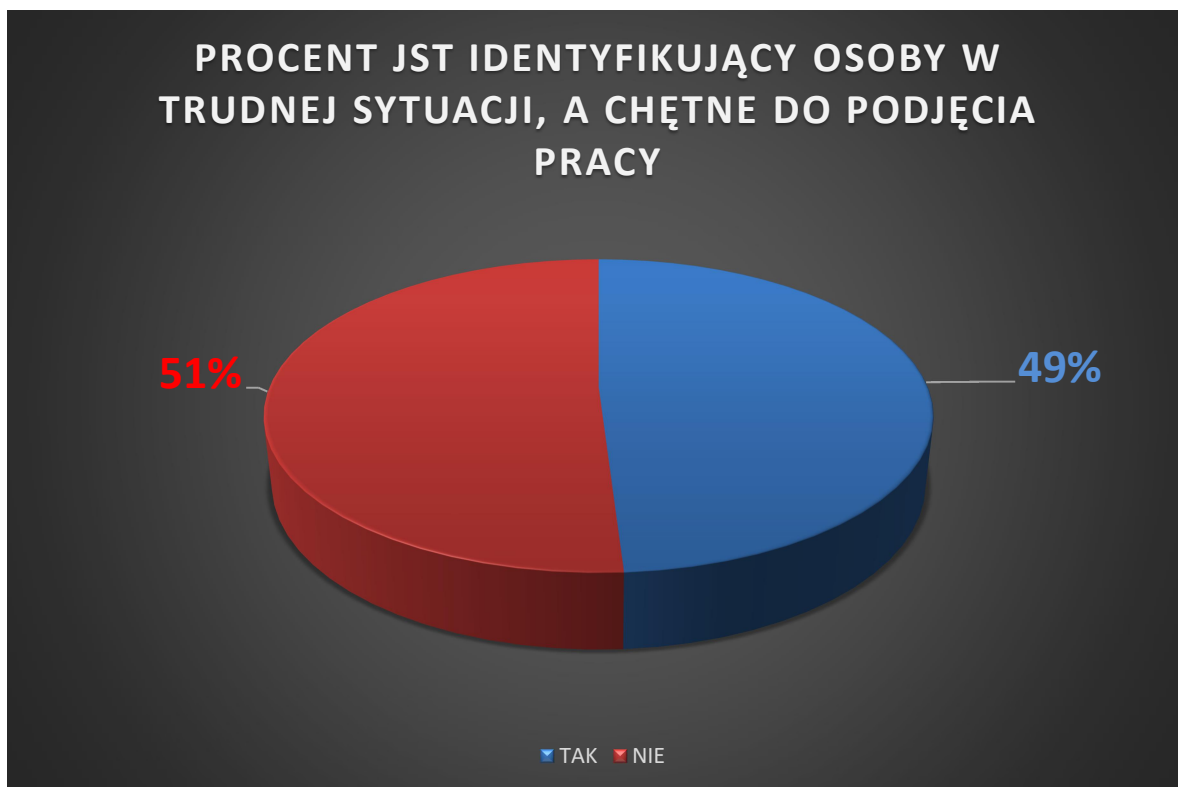
PYT. 5 Czy od kwietnia 2020 r. dostrzegacie Państwo jako problem społeczny zwiększony przyrost osób bezrobotnych, bądź poszukujących pracy?

20%
JST
DEKLARUJE, ŻE BEZROBOCIE STAJE SIĘ PROBLEMEM I
IDENTYFIKUJĄ PRZYROST OSÓB BEZROBOTNYCH

Wyniki są na pozór optymistyczne, ponieważ tylko **20%** wskazuje na pogorszenie sytuacji w kierunku wzrostu bezrobocia. **Niestety jest to trend znaczący, ponieważ do niedawna żaden z samorządów nie podnosił tego problemu jako poważny.**

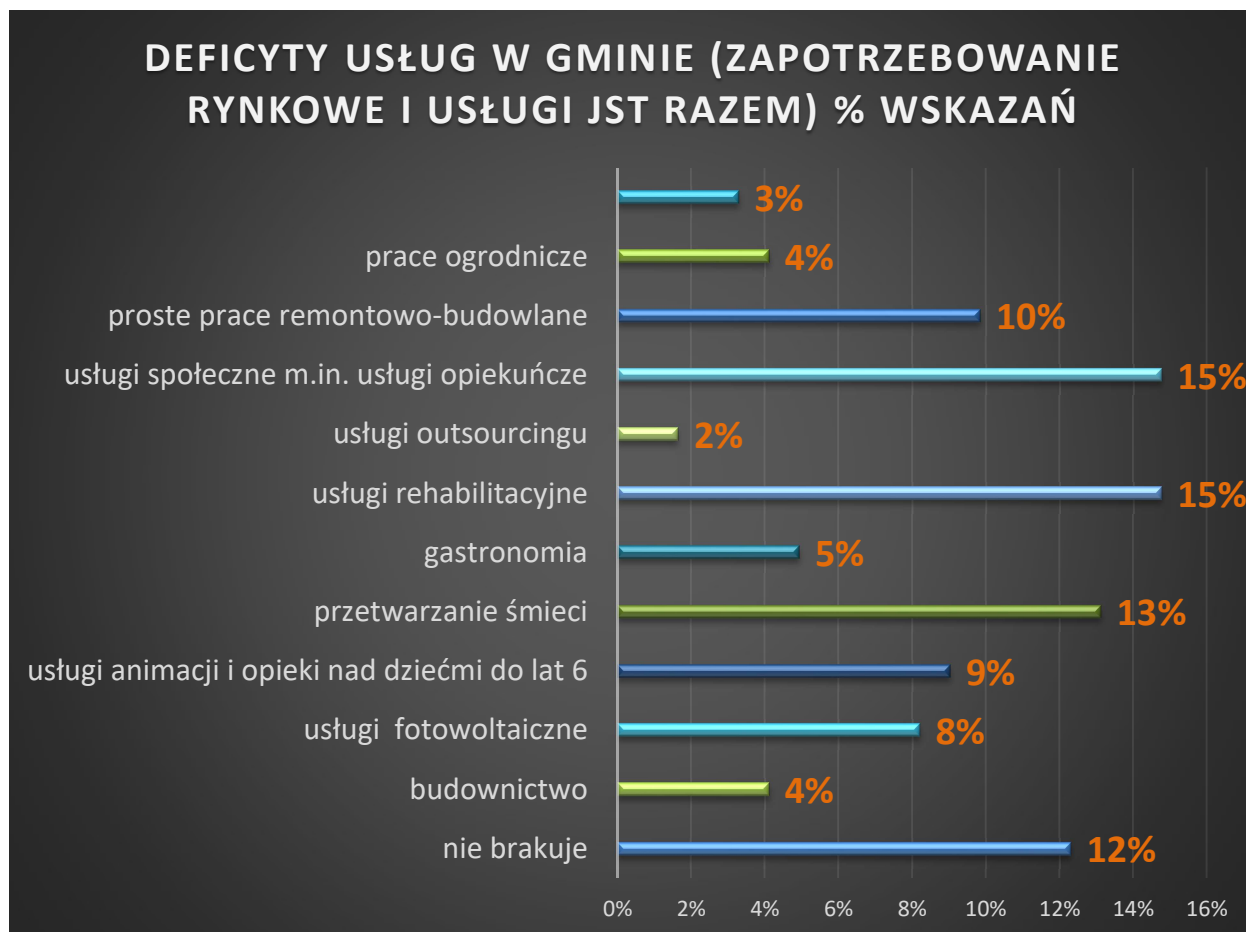
PYT. 6 Czy na terytorium Państwa samorządu identyfikujecie Państwo osoby w trudnej sytuacji chętne do podjęcia zatrudnienia, a pozostające bez pracy?

49%
JST
IDENTYFIKUJE OSOBY CHĘTNE DO PODJĘCIA PRACY, A BĘDĄCE W TRUDNEJ SYTUACJI

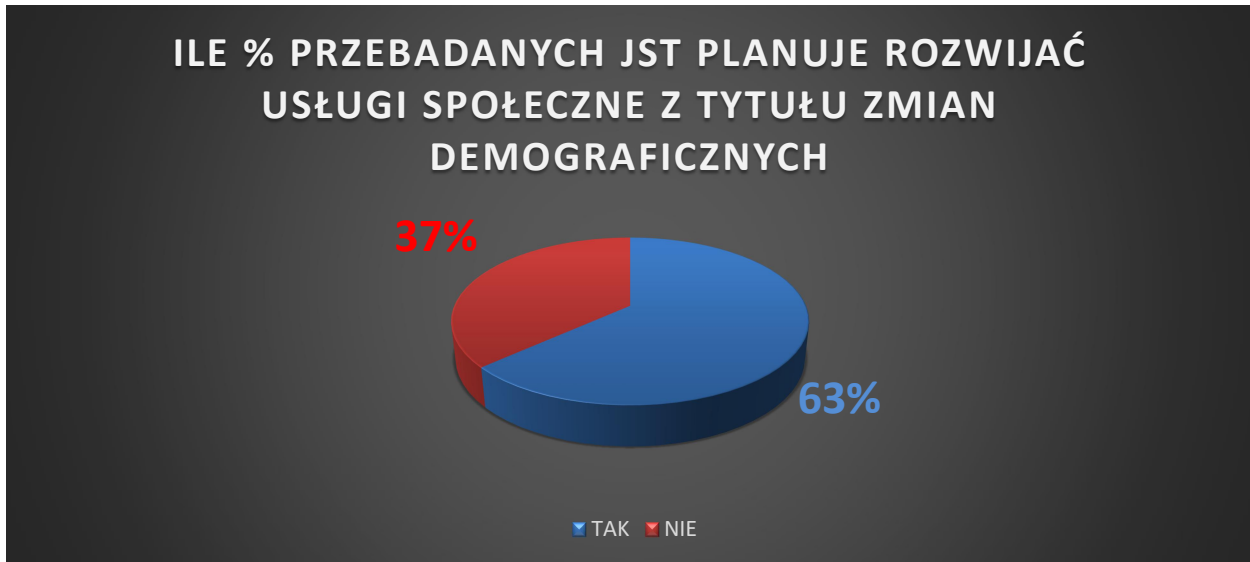
Wyniki wskazują na zmianę pewnego trendu, a co najmniej każą się temu przyglądać. Dotychczas przedstawiciele gmin twierdzili, iż każdy kto chce pracuje. **49%** JST wskazujące na problem występowania osób, którzy chcą pracować, a tej pracy nie mają - to swoiste novum w ostatnich czasach.

PYT. 7 W jakich obszarach gospodarki brakuje dostępnych usług, bądź produktów w Państwa Gminie - mogą to być również usługi rynkowe, niekoniecznie związane z zadaniami samorządu?

Najczęściej wskazywane deficyty rynkowe i usług samorządowych, to te dotyczące usług społecznych **39%** (rehabilitacja, usługi opiekuńcze, oraz opieka dzieci od lat 6). Kolejne wskazanie to przetwarzanie śmieci **13%**. Może zastanawiać niski % wskazań gastronomii, bardzo prężnie dotychczas rozwijającej się branży przedsiębiorczości społecznej. Jedynie **5%**.

PYT. 8 Czy w związku z wyzwaniami demograficznymi planujecie Państwo rozwijać usługi społeczne w swojej gminie znacząco podnoszące jakość życia mieszkańców?

63%
JST
PLANUJE ROZWIJAĆ USŁUGI SPOŁECZNE

Jest to kierunek oczekiwany, w pogłębionych rozmowach identyfikowalny jest problem **deficytu środków na takie działania.**

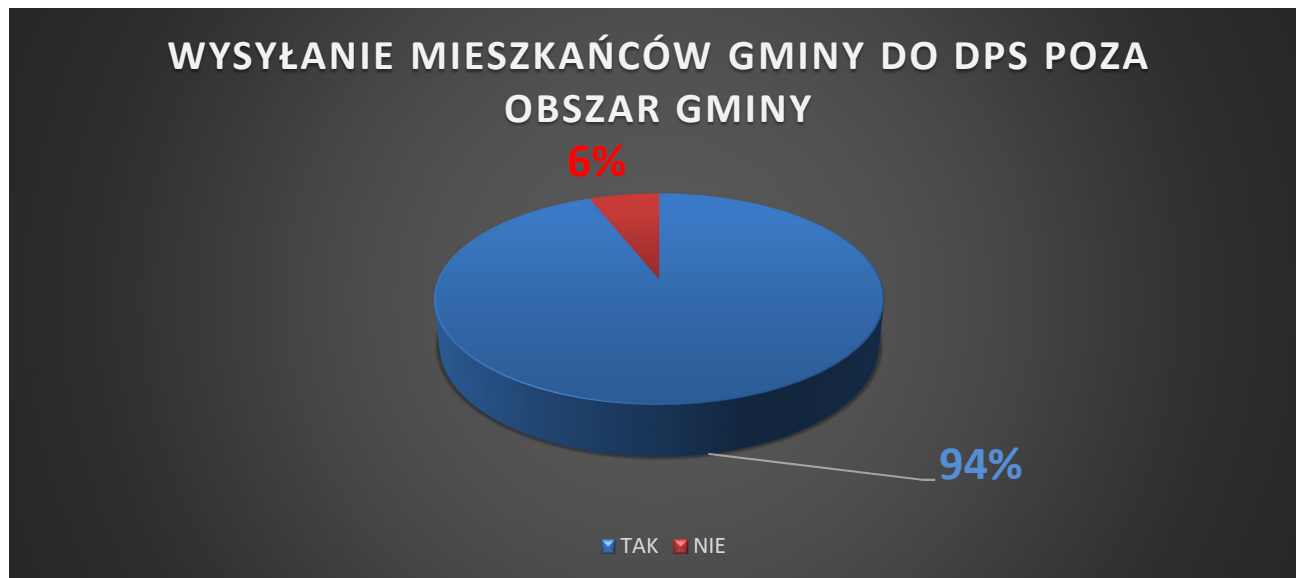
PYT. 9 Czy samorząd zna stanowisko UE w zakresie deinstytucjonalizacji?

71%
JST
DEKLARUJE ZNAJOMOŚĆ STANOWISKA UE W ZAKRESIE
DEINSTYTUCJONALIZACJI

Jest to kierunek oczekiwany, w pogłębionych rozmowach ponownie identyfikowalny jest problem **deficytu środków na takie działania**. Przejście od opieki instytucjonalnej do lokalnej jest pożądane. **Deinstytucjonalizacja to szansa i ogromna perspektywa dla rozwoju przedsiębiorczości społecznej.**

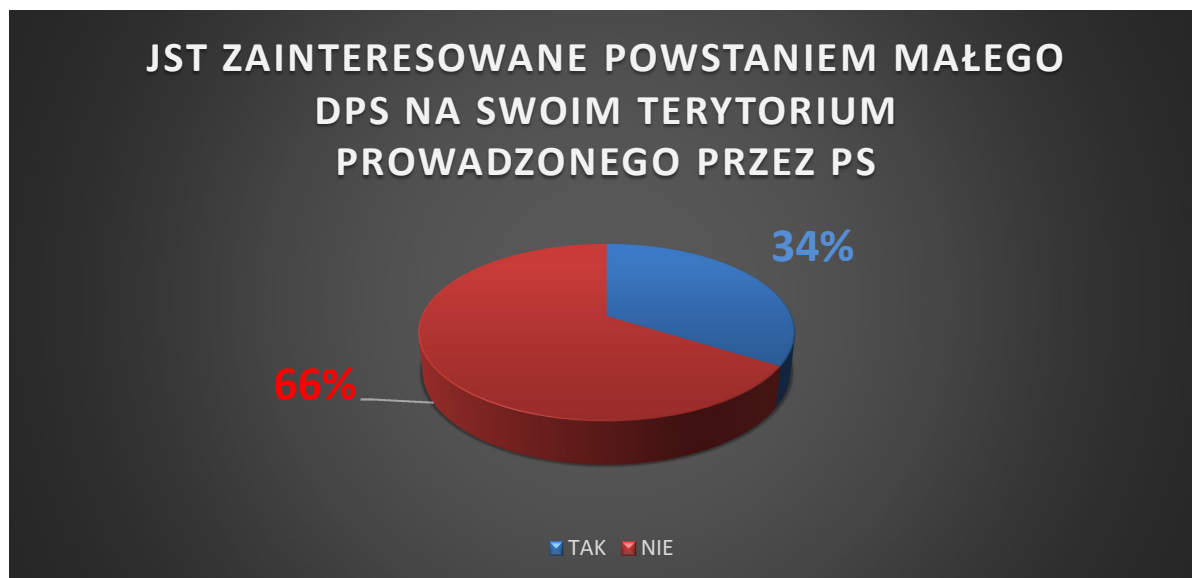
PYT. 10 *Czy wysyłają Państwo kwalifikującą się osoby do DPS położonych poza Państwa Gminą?*

94%
JST
WYSYŁA MIESZKAŃCÓW POZA OBSZAR SWOJEJ GMINY DO
DPS

Jest to informacja o tyle istotna, że wielu z wysyłanych mieszkańców posiada swoje rodziny w konkretnej gminie. Taka sytuacja powoduje zerwanie bądź osłabienie więzów rodzinnych. Poza tym jest to sytuacja kosztowna z punktu widzenia JST. **Silne zakorzenione lokalnie PS mogłyby ten negatywny trend zmienić.**

PYT. 11 Czy interesowałoby Państwa rozwiązanie polegające na wsparciu utworzenia małego DPS (do 15 osób) prowadzonego przez lokalne przedsiębiorstwo społeczne?

34%
JST
JEST ZAINTERESOWANYCH POWSTANIEM MAŁEGO DPS
PROWADZONEGO PRZEZ PS NA SWOIM OBSZARZE

Z rozmów pogłębionych wynika, że powstanie takiego małego DPS byłoby czymś dobrym. Nie ma jednak ku temu dedykowanych programów dofinansowań (co stanowi główną przeszkodę ich powoływania). **Gminy skłonne są wesprzeć taką inicjatywę w przypadku prowadzenia takiego podmiotu przez przedsiębiorstwo społeczne.** Rozważają opcję współtworzenia w ramach spółdzielni socjalnych. **Jednym z pożądanых natychmiast rozwiązań byłoby przekierowanie środków wydatkowanych na zewnątrz, na tworzenie lokalnych DPS.**

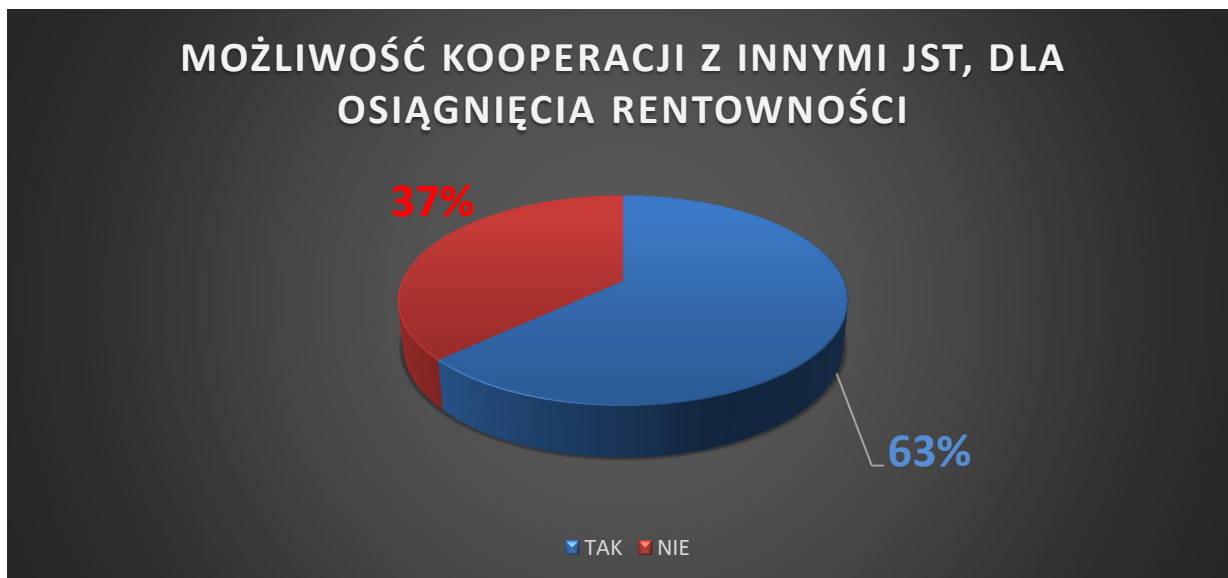
PYT. 12 Czy jeżeli zafunkcjonowałby program dofinansowań dla małych DPS, do 15 osób, prowadzonych przez lokalne przedsiębiorstwa społeczne, czy byłiby Państwo skłonni do wsparcia takiej inicjatywy?

47%
JST
JEST ZAINTERESOWANYCH POWSTANIEM MAŁEGO DPS
PROWADZONEGO PRZEZ PS NA SWOIM OBSZARZE, W PRZYPADKU
MOŻLIWOŚCI DOFINANSOWAŃ

W tym przypadku obserwujemy znaczny wzrost chęci powołania DPS, jeśli powstanie dedykowany program dofinansowań. Wzrost zainteresowania o **13%**

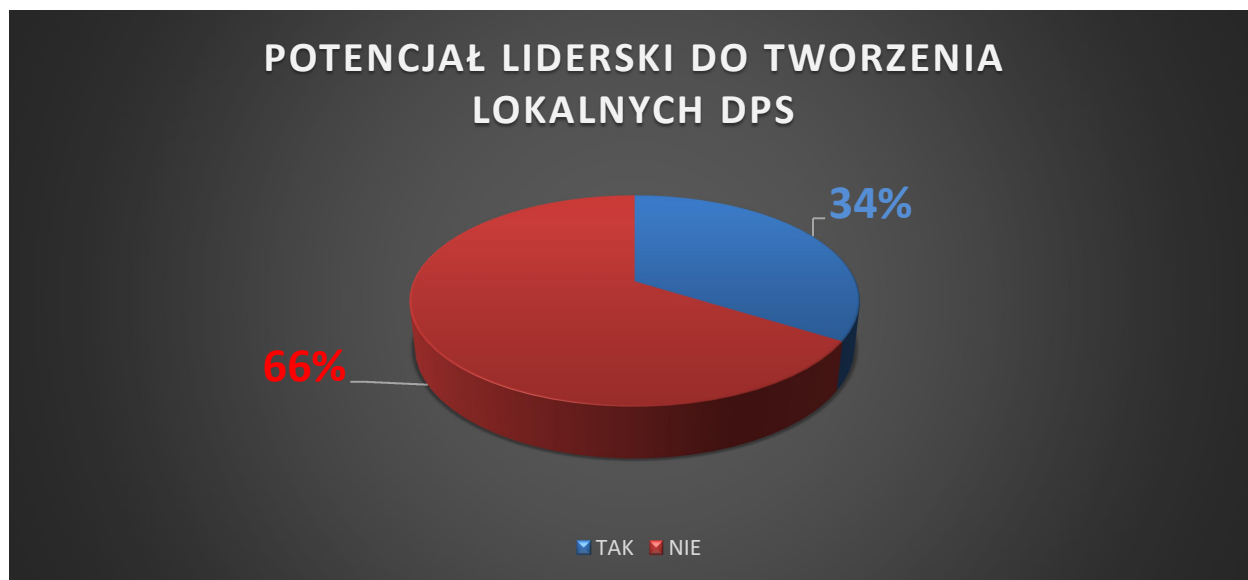
PYT. 13 Czy jeżeli zafunkcjonowałby program dofinansowań dla małych DPS, do 15 osób, prowadzonych przez lokalne przedsiębiorstwa społeczne, czy byłoby Państwo skłonni do wsparcia takiej inicjatywy?

63%
JST
JST GOTOWA NA PODJĘCIE KOOPERACJI DLA CELU OSIĄGNIĘCIA RENTOWNOŚCI DPS

Z perspektywy mniejszych gmin, nie opłaca się tworzyć DPS dedykowanego dla tej jednej gminy. Dlatego istotnym jest zdiagnozowanie innego JST, które współtworzyłoby inicjatywę i współfinansowało pobyt swoich mieszkańców. **Jest to dobry obszar dla tworzenia międzygminnych spółdzielni socjalnych, prowadzących małe DPS.**

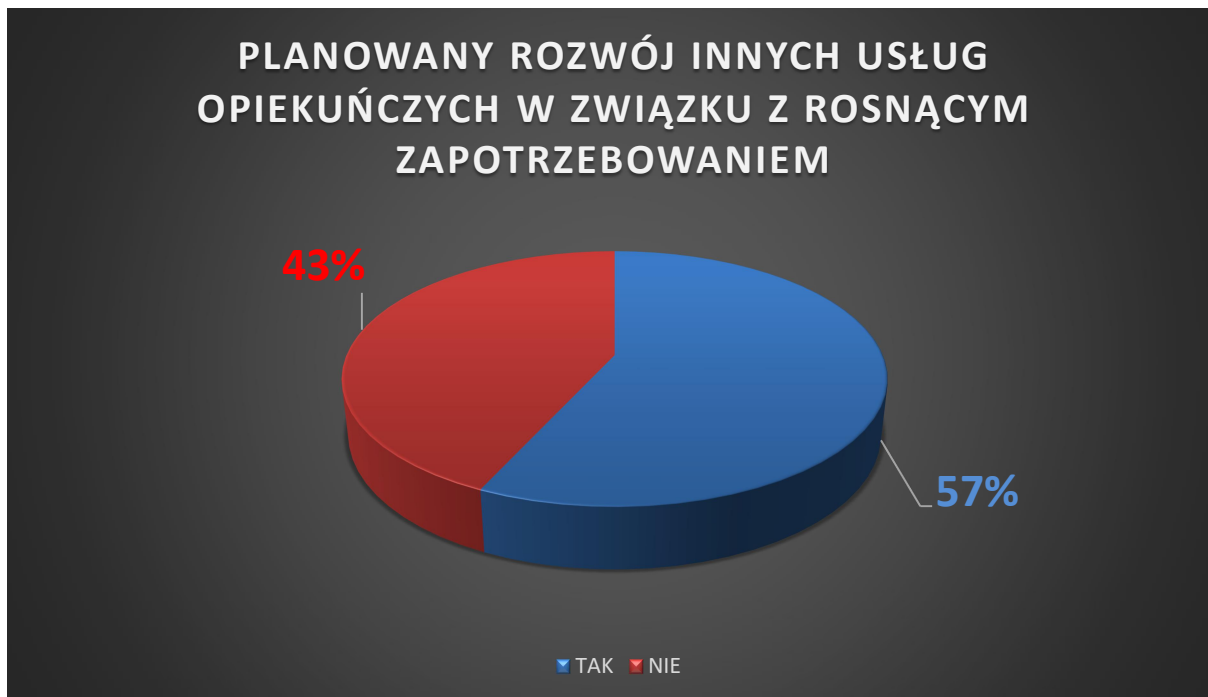
PYT. 14 Czy na terenie Państwa Gminy można by wyodrębnić lidera/liderkę tworzenia takiej działalności? Taka osoba mogłaby być w przyszłości Prezesem/Prezeską przedsiębiorstwa społecznego prowadzącego mały DPS?

34%
JST
JEST W STANIE WSKAZAĆ OSOBY, KTÓRE NA ICH TERENIE MOGŁYBY BYĆ
LIDERAMI/LIDERKAMI TAKICH PRZEDSIĘWZIĘĆ DPS

Pomimo dostępności liderów w **34%** samorządów, ich brak wskazało aż **66%**. Jest to jeden z większych problemów środowisk lokalnych, które wymagają właściwych kanałów rekrutacji osób, mogących prowadzić określone inicjatywy.

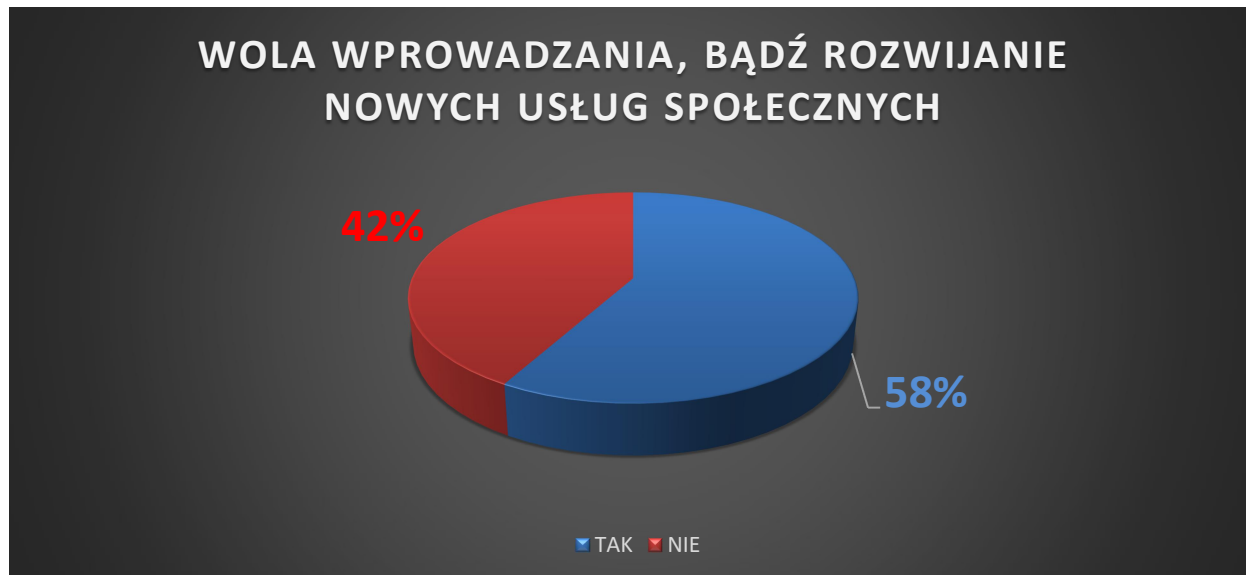
PYT. 15 Czy planujecie Państwo rozwijać inne usługi opiekuńcze? W związku z rosnącym zapotrzebowaniem?

57%
JST
PLANUJE ROZWÓJ USŁUG OPIEKUŃCZYCH

Sytuacja demograficzna, w każdej gminie pokazuje tendencje wzrostowe dot. średniej wieku. Starzejące się społeczeństwo wymaga rozwoju usług opiekuńczych. **Gminy w rozmowach pogłębionych wskazują na problem braku środków własnych na rozwój tych usług. Wskazują też na obniżone dochody samorządów.**

PYT. 16 Czy rozważacie Państwo rozwijanie bądź wprowadzenie nowych usług dla osób starszych, zależnych, dzieci i ich rodzin?

58%
JST
PLANUJE ROZWIJANIE BĄDŹ WPROWADZANIE NOWYCH USŁUG
SPOŁECZNYCH

Ze względu na zmieniające się potrzeby JST wskazują wśród nowych usług następujące:

- Opieka wytchnieniowa
- Rehabilitacja
- Usługi opiekuńcze z dodatkowymi elementami
- Transport osób zależnych
- Wprowadzenie usług opiekuńczych dla większej grupy osób

PYT. 17 Czy na Państwa terytorium jest wystarczająca liczba miejsc przedszkolnych?

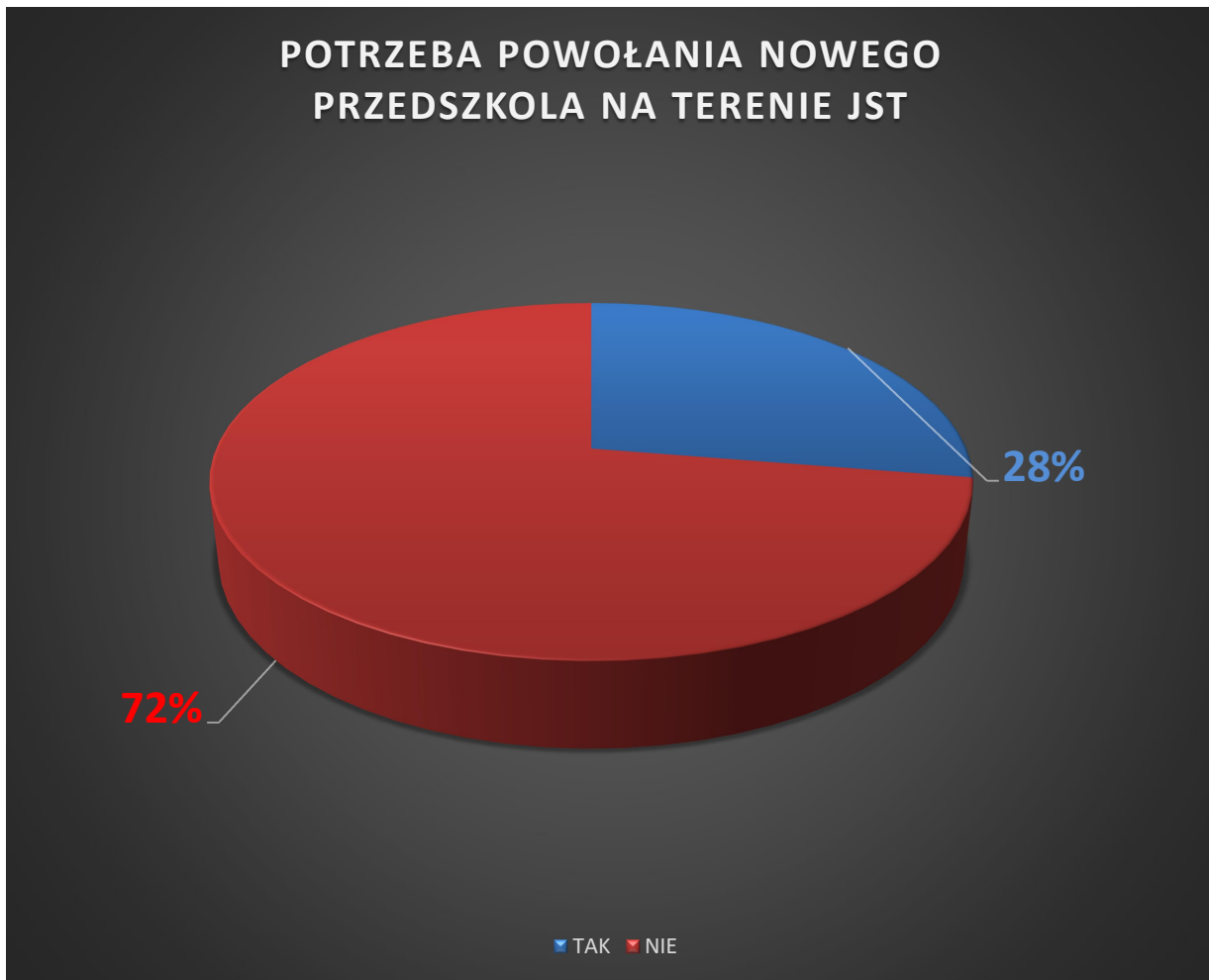

16%
JST
WSKAZUJE NA DEFICYT MIEJSC PRZEDSZKOLNYCH

Jedynie **16%** samorządów wskazało na deficyt miejsc przedszkolnych, zapewnienie opieki dla wszystkich deklaruje aż **84%**

Jest to nowy trend, ponieważ poprzednie analizy (z poprzedniego roku) ukazywały inną tendencję. Zaznaczyć należy, iż w ostatnich latach powstało wiele przedszkoli, dofinansowanych z programów.

PYT. 18 Czy powołanie nowego przedszkola na terenie gminy jest zasadne?

28%
JST
WSKAZUJE NA POTRZEBĘ POWOŁANIA NOWEGO PRZEDSZKOLA

PYT. 19 Czy na Państwa terytorium jest wystarczająca liczba miejsc w żłobkach?

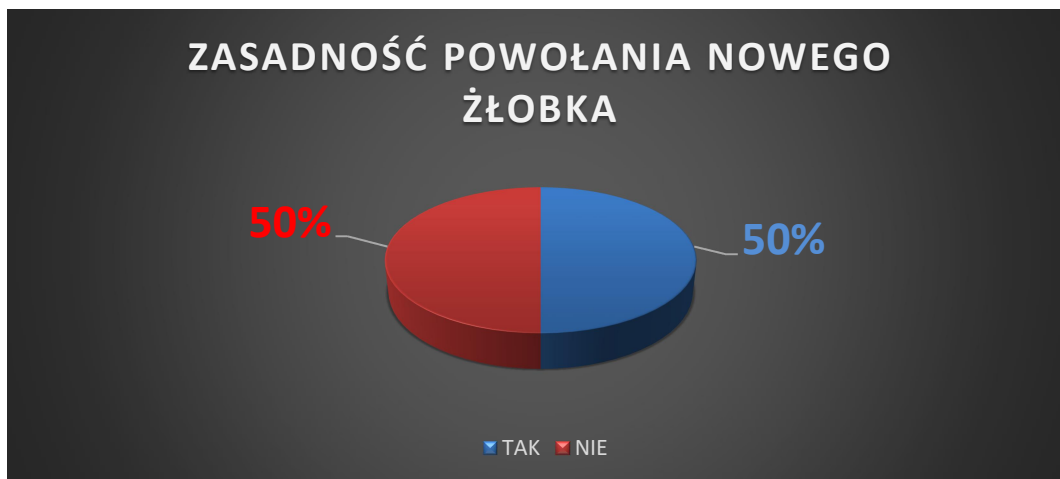

52%
JST
WSKAZUJE NA DEFICYT MIEJSC ŻŁOBKOWYCH

Aż **52%** samorządów wskazało na deficyt miejsc żłobkowych, zapewnienie opieki dla wszystkich deklaruje **48%**

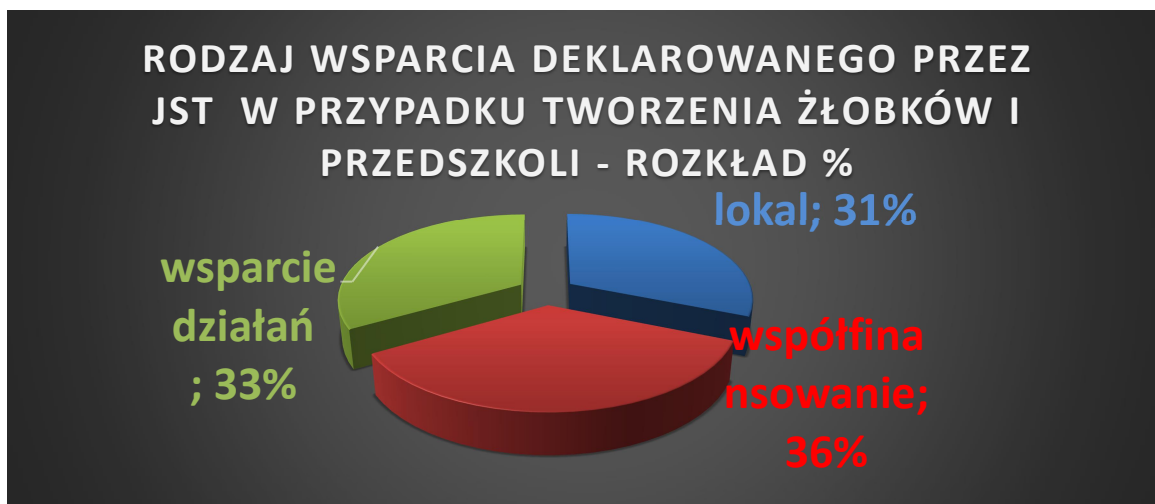
Jest to sytuacja nieco inna niż w przypadku przedszkoli. Do żłobka dostać się jest zdecydowanie trudniej i właśnie to ten rodzaj opieki dla dzieci jest najbardziej deficytowy. Dofinansowanie przedszkoli, przez JST wynika z ustawy, natomiast dofinansowanie żłobków jest fakultatywne.

PYT. 20 Czy powołanie nowego żłobka na terenie gminy jest zasadne?

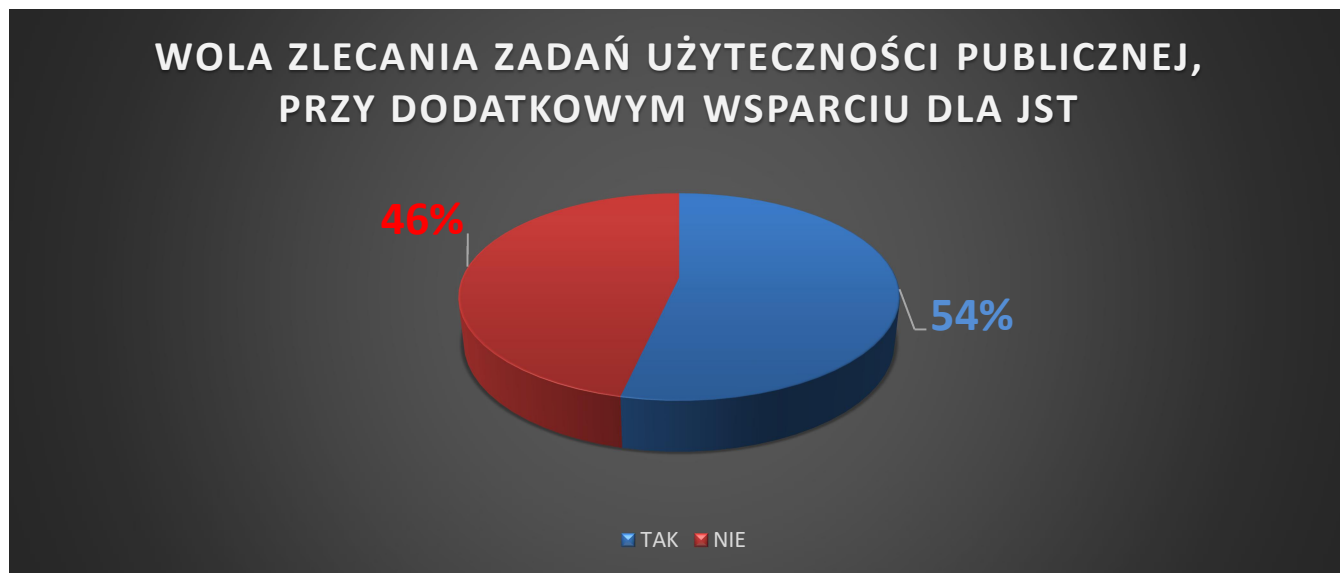
50%
JST
WSKAZUJE NA POTRZEBĘ POWOŁANIA NOWEGO ŻŁOBKA

PYT. 21 Jaki może być udział gminy we wsparciu, którejs z wspomnianych inicjatyw?

36% samorządów wskazało na możliwość współfinansowania przedsięwzięć, **31%** chce udzielić wsparcia w postaci lokalu. Natomiast **33%** chce ogólnie wspierać działania w tym kierunku, nie określając jednak obszaru wsparcia.

PYT. 22 Czy w przypadku dodatkowego wsparcia rozważylibyście Państwo rozwijanie tych usług w oparciu o zlecenie ich przedsiębiorstwom społecznym?

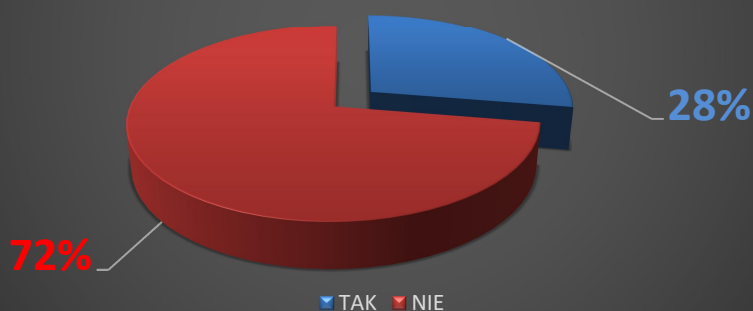

54%
JST
WSKAZUJE NA WOLĘ ZLECANIA PS ZADAŃ

54% samorządów wskazało na wolę zlecenia zadań, jednakże **46%** takiej woli nie wykazuje. JST wskazują przede wszystkim na wciąż niedostateczną wiedzę dot. klauzul społecznych.

PYT. 23 Czy samorząd przygotowuje plan/strategię działania odpowiadającą ewentualnym negatywnym skutkom kryzysu klimatycznego?

PROWADZENIE DZIAŁAŃ JST W ZAKRESIE PRZYGOTOWYWANIA STRATEGII DZIAŁAŃ DOT. NEGATYWNYCH SKUTKÓW KRYZYSU KLIMATYCZNEGO

Aż 72%

JST

NIE PROWADZI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH DOT. PRZECIWDZIAŁANIA
NEGATYWNYM SKUTKOM KRYZYSU KLIMATYCZNEGO!

Paradoksalnie kryzys klimatyczny jest swoistą szansą i wyzwaniem dla wypracowania nowych usług, świadczonych przez PS. **72%** negatywnych odpowiedzi, wskazuje na obszar pełen możliwości zastosowania konkretnych rozwiązań, tworzonych przez środowisko przedsiębiorczości społecznej.

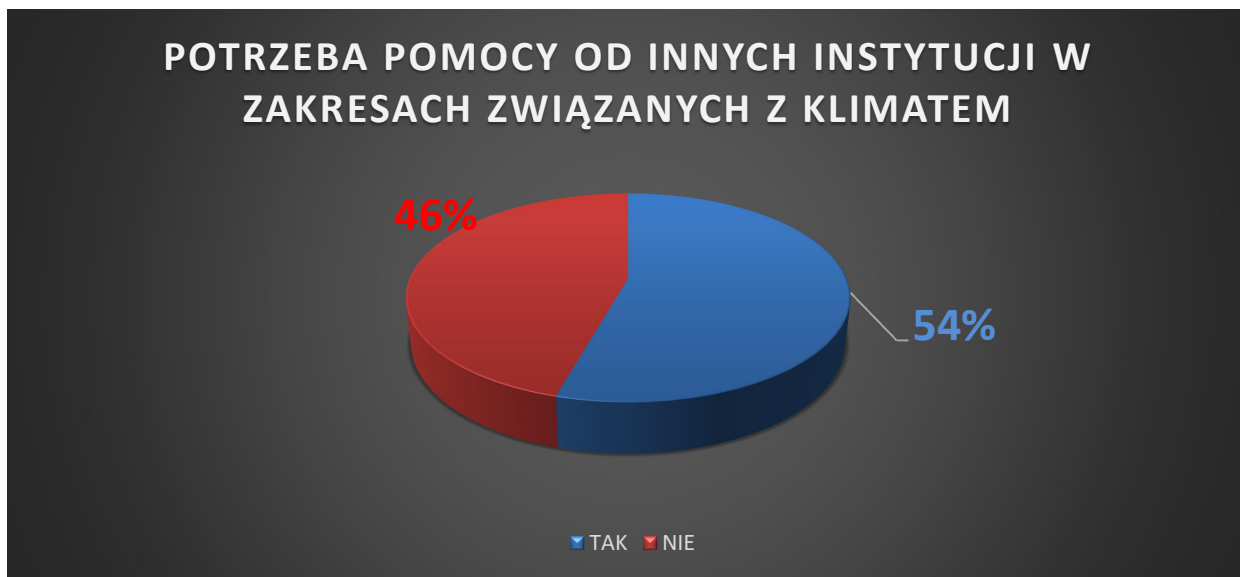
PYT. 24 *Jakie kierunki działań w obszarze ochrony klimatu są podejmowane przez gminę? Jakiego rodzaju skutki zmian klimatycznych mogą wystąpić na terenie Państwa samorządu?*

SKUTKI
Susza
Wichury i burze
Smog
Deficyty wód
Zalegające odpady, dzikie wysypiska
Zanieczyszczenia wód gruntowych
Niszczenie fauny i flory, w tym siedlisk zwierząt

DZIAŁANIA
Inwestycje w poprawę ochrony środowiska - wodno-ściekowe
Dofinansowanie do wymiany kotłów pozaklasowych na ekologiczne źródła ciepła, wymiana kotłów węglowych na gazowe w budynkach użyteczności publicznej
Recykling
Edukacja ekologiczna
Rewitalizacja terenów zielonych
Program Czyste Powietrze
Monitoring zanieczyszczeń oraz monitoring ekstremalnych zjawisk naturalnych
Instalacje fotowoltaiczne na budynkach użyteczności publicznej
Zwiększenie retencji oraz zapobieganie odpływowi wód gruntowych
Budowa zbiorników retencyjnych
Wzmacnianie transportu publicznego
Członkostwo w grupach zakupowych dot. zakupu energii
Audyty energetyczne budynków gminnych oraz mieszkańców
Realizacja projektu UE dofinansowującego instalacje fotowoltaiczne
Podejmowanie działań zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych

Lokalne przedsiębiorstwa społeczne mogą w przyszłości zapewnić realizację wskazanych powyżej usług, za pomocą odpowiedzialnych zamówień publicznych, ponieważ znakomicie wpisują się w dodatkowe kryteria społeczne oraz środowiskowe.

PYT. 25 Czy potrzebują Państwo wsparcia w powyższym zakresie od innych instytucji?

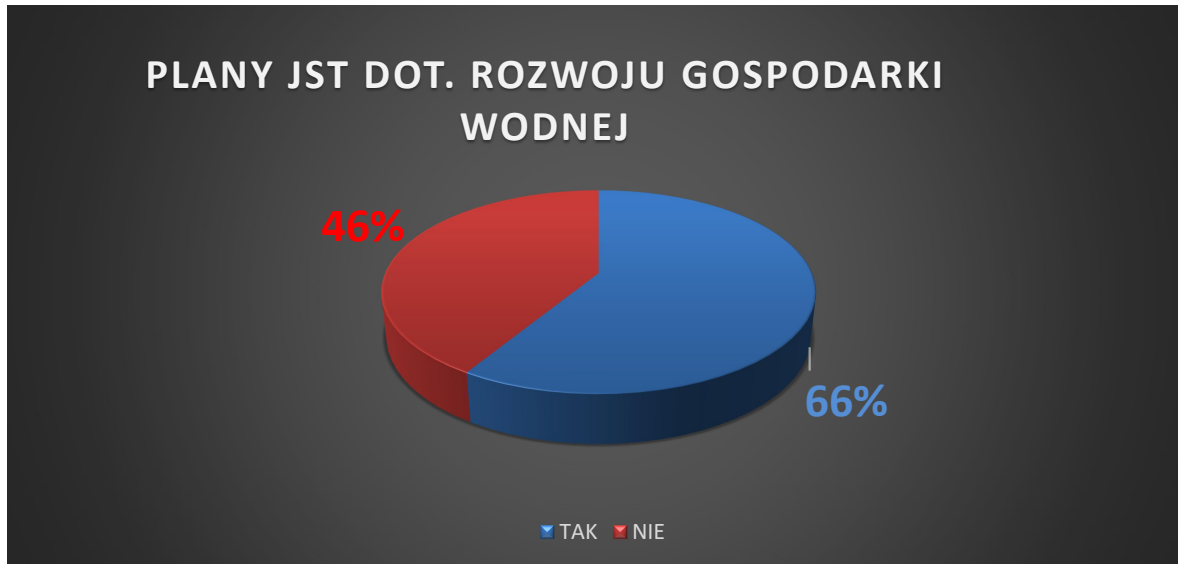
54%
JST
ZGŁASZA POTRZEBĘ POMOCY OD INNYCH INSTYTUCJI W ZAKRESACH
PROBLEMÓW KLIMATYCZNYCH

54% samorządów wskazało na potrzebę wsparcia w obszarach klimatycznych, co ważniejsze wiele z nich prowadzi już wstępne działania. W tych działaniach pojawiają się dwa najważniejsze problemy:

Brak odpowiednich środków finansowych
Problem edukacji społeczności lokalnej

W związku z powyższym jest, to ciekawy kierunek dla współpracy na linii samorząd -ES

PYT. 26 Czy w tych planach przewiduje się prowadzenie inwestycji dot. gospodarki wodnej?

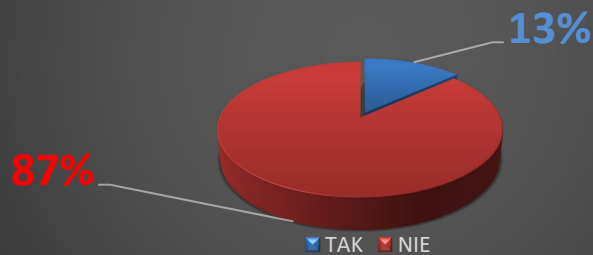

Aż 66%
JST
PLANUJE INWESTYCJE W OBSZARZE GOSPODARKI WODNEJ

To kolejny istotny obszar rozwoju dla ES

PYT. 27 Czy w najbliższym czasie planują Państwo powrót bądź utworzenie nowego rozwiązania na wzór spółek wodnych?

PLANY DOT SPÓŁEK WODNYCH, BĄDŹ WYPRACOWANIE PODOBNEGO ROZWIĄZANIA

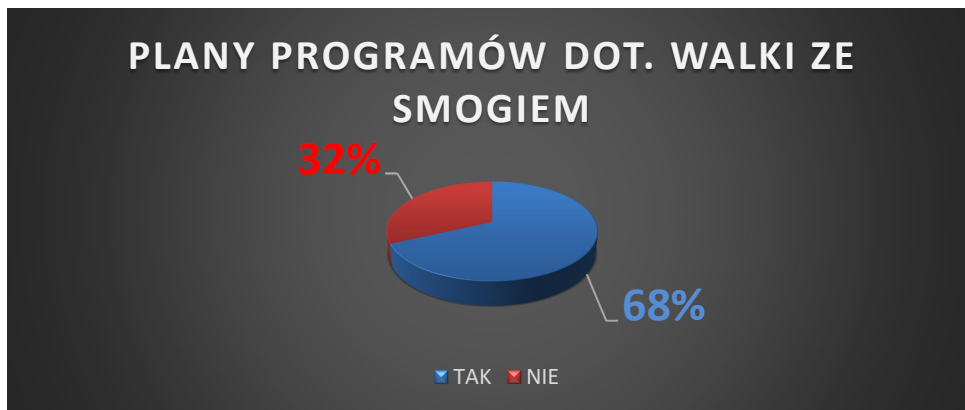
Tylko 13%

JST

PLANUJE POWRÓT DO ROZWIĄZAŃ NA WZÓR SPÓŁEK WODNYCH

13% samorządów rozważa powrót do rozwiązań na wzór spółek wodnych. Biorąc pod uwagę problemy, z jakimi borykały się te rozwiązania, potrzeba nowych kierunków działań. Niestety w wywiadach pogłębionych zwracano uwagę na problem uiszczania opłat. Dlatego rozwiązanie spółek wodnych nie spełniło swojej funkcji.

PYT. 28 Czy w najbliższym czasie planują Państwo programy skierowane do mieszkańców niwelujące zanieczyszczenia związane ze smogiem?

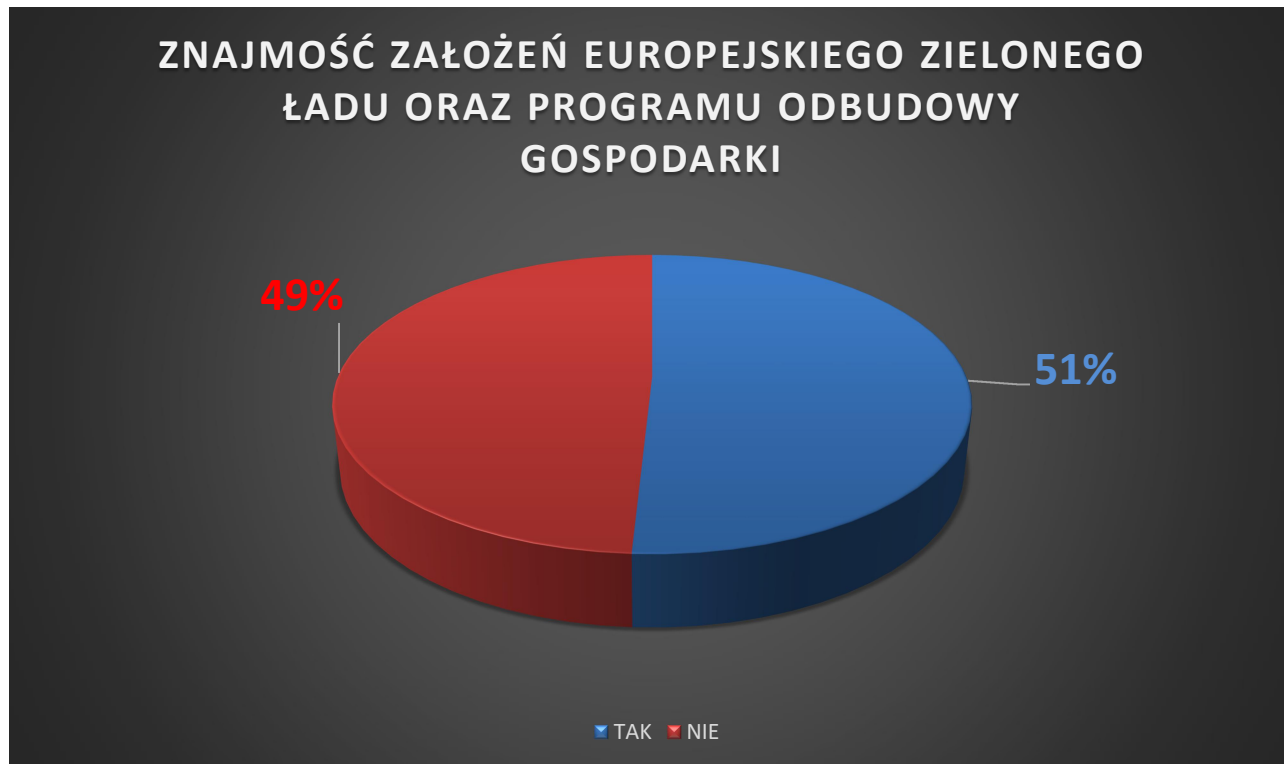
AŻ 68%
JST
PLANUJE ROZWÓJ I WDRAŻANIE PROGRAMÓW WALKI ZE SMOGIEM

PYT. 29 Jakiego rodzaju działania?

W tej dziedzinie najpopularniejsze działania, to:
Dofinansowania do zmiany źródła energii
 najmniej popularne działania, to:
Termomodernizacja – jest najbardziej kosztochłonna.
 W każdym, ze wskazanych obszarów wykonawcą określonych prac może być lokalne przedsiębiorstwo społeczne.

PYT. 30 Czy znane są Państwu wstępne założenia Europejskiego Zielonego Ładu oraz Programu Odbudowy Gospodarki?

51% samorządów wskazało na znajomość założeń ZIELONEGO ŁADU oraz PROGRAMU ODBUDOWY GOSPODARKI **49%** JST nie posiadało żadnej wiedzy w tym obszarze. Pomimo tego faktu JST wyrażają wolę w zakresie pogłębienia swojej wiedzy na ten temat. Co ważne większość z nich jest gotowa do czynnej pracy w zakresach ekologii.

PYT. 31 Czy prowadzone są w tym kierunku działania związane podnoszeniem świadomości firm i mieszkańców w kierunku uczestnictwa w tych programach?

38% samorządów prowadzi działania uświadamiające mieszkańców w tych obszarach, natomiast **62%** JST nie prowadzi żadnych działań edukacyjnych. Te JST, które nie posiadają wiedzy siłą rzeczy nie prowadzą edukacji, natomiast wskaźnik pokazuje, że **13%** mających wiedze nie prowadzi działań edukacyjnych.

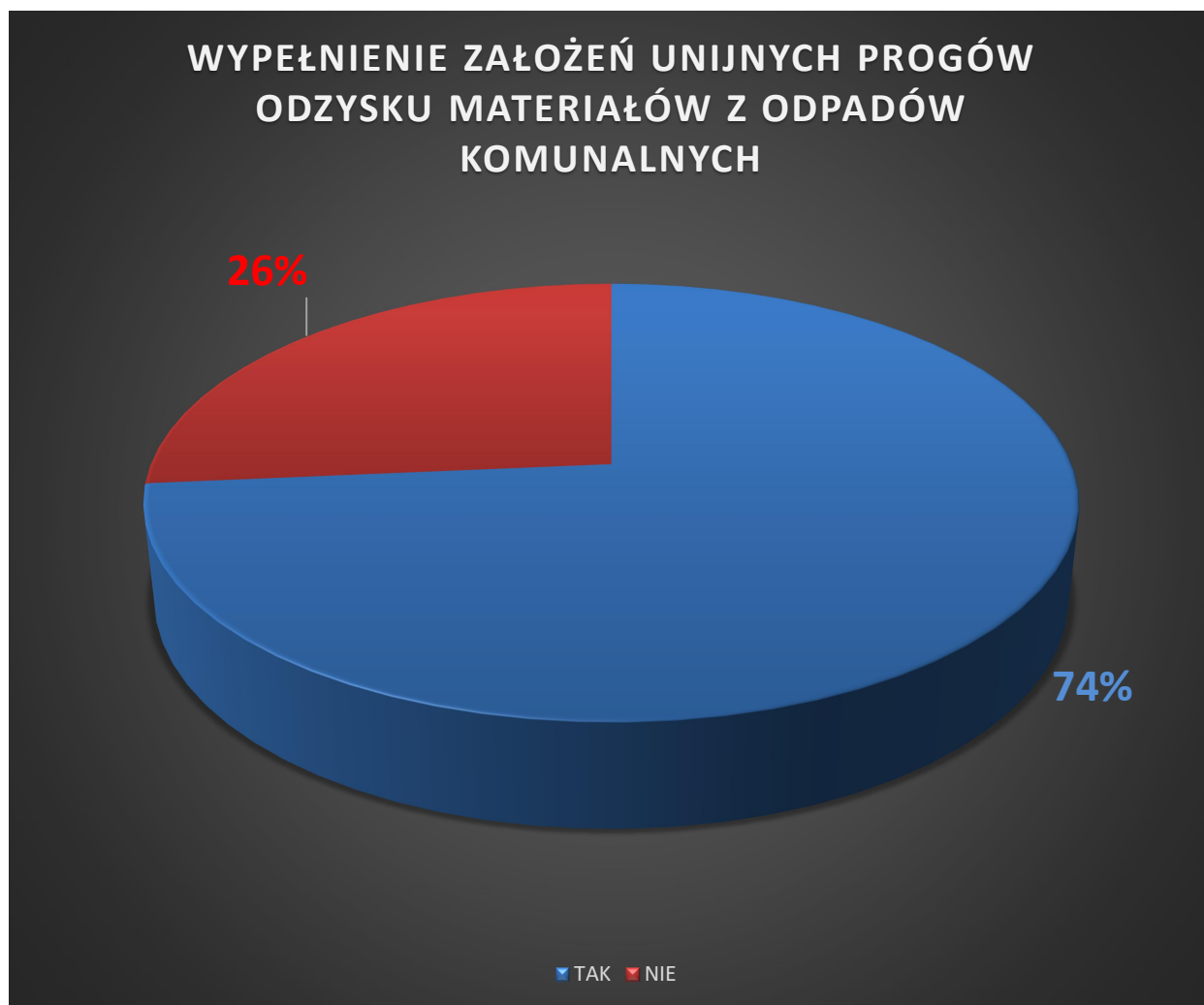
PYT. 32 Czy są Państwo znane założenia / elementy transformacji z gospodarki liniowej na gospodarkę obiegu zamkniętego?

AŻ 53%
JST
NIE POSIADA ŻADNEJ WIEDZY DOTYCZĄCEJ GOSPODARKI OBIEGU ZAMKNIĘTEGO

W tym wypadku bardzo ważne wydają się podjęte działania edukacyjne oraz propagujące zmianę gospodarki liniowej, bez odzysku, dla gospodarki obiegu zamkniętego. Podstawowe założenia idei nie były znane dla bardzo dużej grupy JST.

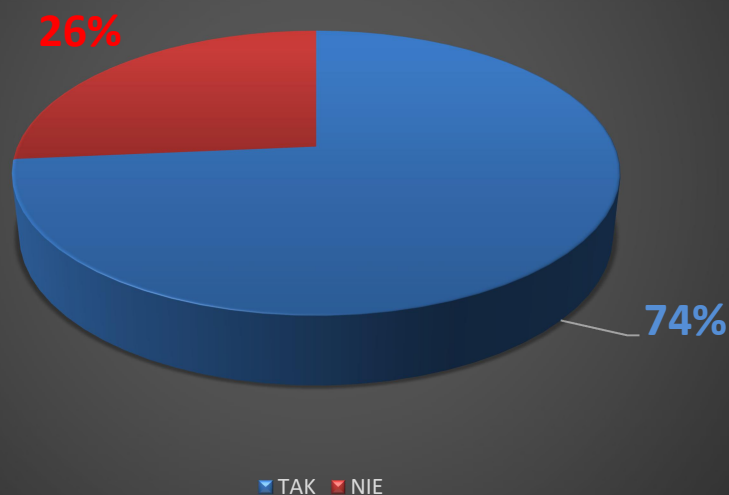
PYT. 33 Czy gmina spełnia unijne progi odzysku materiałów z odpadów komunalnych?

W wywiadach pogłębionych prowadzono rozmowy na temat osiągania wymagalnych progów. Większość samorządowców, pomimo deklaratywności spełniania norm, wyraziła chęć poprawy i pracy nad zwiększaniem tych wskaźników. Niektóre z JST mogą widzieć interes współpracy z PS, które mogłyby być bardziej kontrolowane pod względem odzysku. Dobrym rozwiązaniem w tym wypadku mogą być PS zakładane bezpośrednio przez gminy.

PYT. 34 Czy planują Państwo w najbliższym okresie inwestycje w instalacje związane z przetwarzaniem odpadów komunalnych?

PLANY INWESTYCYJNE JST DOT. PRZETWARZANIA ODPADÓW

■ TAK ■ NIE

AŻ 74%

JST

POSIADA PLANY INWESTYCYJNE DOT. PRZETWARZANIA ODPADÓW

W wywiadach pogłębionych dowiedziano się, że głównym punktem zainteresowań jest inwestycja w PSZOki (Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych). Wiele gmin poszukuje również inwestorów prowadzących recykling.

Przedsiębiorstwa społeczne mogą być beneficjentem i wsparciem tych działań, o ile samorząd zdecyduje się na kooperację z nimi np. jako obsługującymi PSZOki

PYT. 35 Czy samorząd potrzebuje zewnętrznego doradztwa w zakresie zmiany polityki utrzymania i porządku, w tym zarządzania odpadami?

AŻ 74%
JST
WNIOSKUJE O WSPARCIE DORADCZE

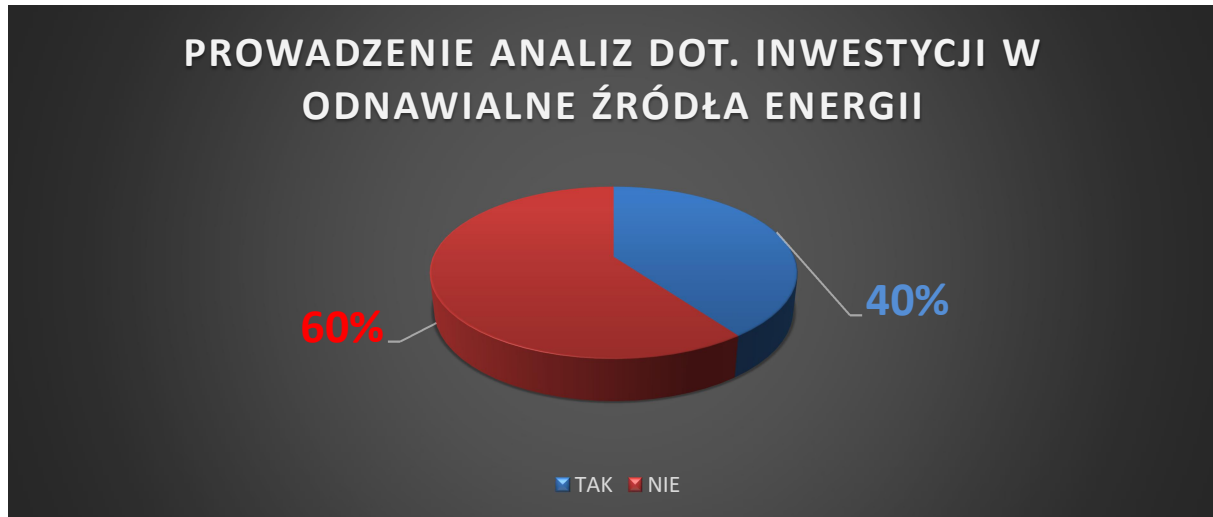
PYT. 36 Czy są Państwo zainteresowani różnymi możliwościami inwestycyjnymi w Państwa Gminie dot. gospodarki komunalnej?

AŻ 60%
JST
JEST ZAINTERESOWANE WSPARCIEM INWESTYCYJNYM DLA GOSPODARKI
KOMUNALNEJ

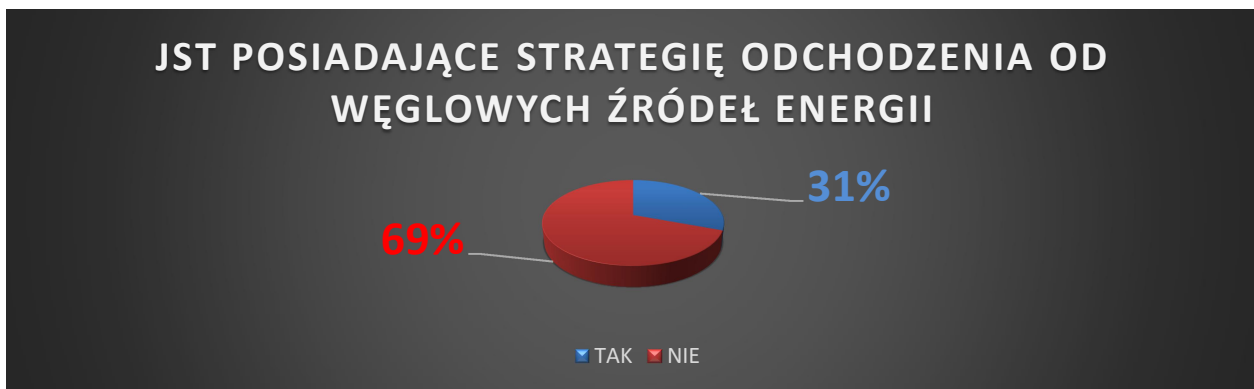
Jest to duża szansa dla przedsiębiorstw społecznych, które mogą być uzupełnieniem działań JST w obszarach zbyt mało dokapitalizowanych. Inwestycja w stworzenie PS oraz przekazanie części zleceń komunalnych może być ciekawym rozwiązaniem.

PYT. 37 Czy w Państwa gminie prowadzone są analizy dotyczące inwestycji w odnawialne źródła energii?

AŻ 60%
JST
NIE PROWADZI ŻADNYCH ANALIZ W KONTEKŚCIE INWESTYCJI DOT. OZE

PYT. 38 Czy samorząd posiada strategię odchodzenia od węglowych źródeł energii i pozyskiwania ciepła?

AŻ 69%
JST
NIE POSIADA STRATEGII ODCHODZENIA OD WĘGLOWYCH ŹRÓDEŁ
ENERGII

PYT. 39 Czy w gminie są realizowane tzw. audyty energetyczne budynków komunalnych i mieszkalnych?

AŻ 55%
JST
NIE PROWADZI ŻADNYCH AUDYTÓW BUDYNKÓW KOMUNALNYCH I
MIESZKALNYCH

Zgodnie z projektowanymi kryteriami inwestycji, które mają być finansowane z UE, jednym z kluczowych kryteriów będą tzw. markery klimatyczne, dlatego te działania będą musiały wykonać wszystkie JST, chcące z tych programów skorzystać. Jest to ciekawy obszar zainteresowań przedsiębiorczości społecznej.

PYT. 40 Czy samorząd bada zjawisko ubóstwa energetycznego i opracowuje plan przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu?

AŻ 81%

JST

NIE PROWADZI ŻADNYCH BADAŃ, ANALIZ ANI NIE OPRACOWUJE PLANÓW PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH UBÓSTWU ENERGETYCZNEMU

Jednym z ciekawych wątków może być tworzenie przedsiębiorstw społecznych, przeciwdziałających ubóstwu energetycznemu poprzez prowadzenie działań termomodernizacyjnych, zakładanie instalacji fotowoltaicznych na budynki komunalne, socjalne itp.

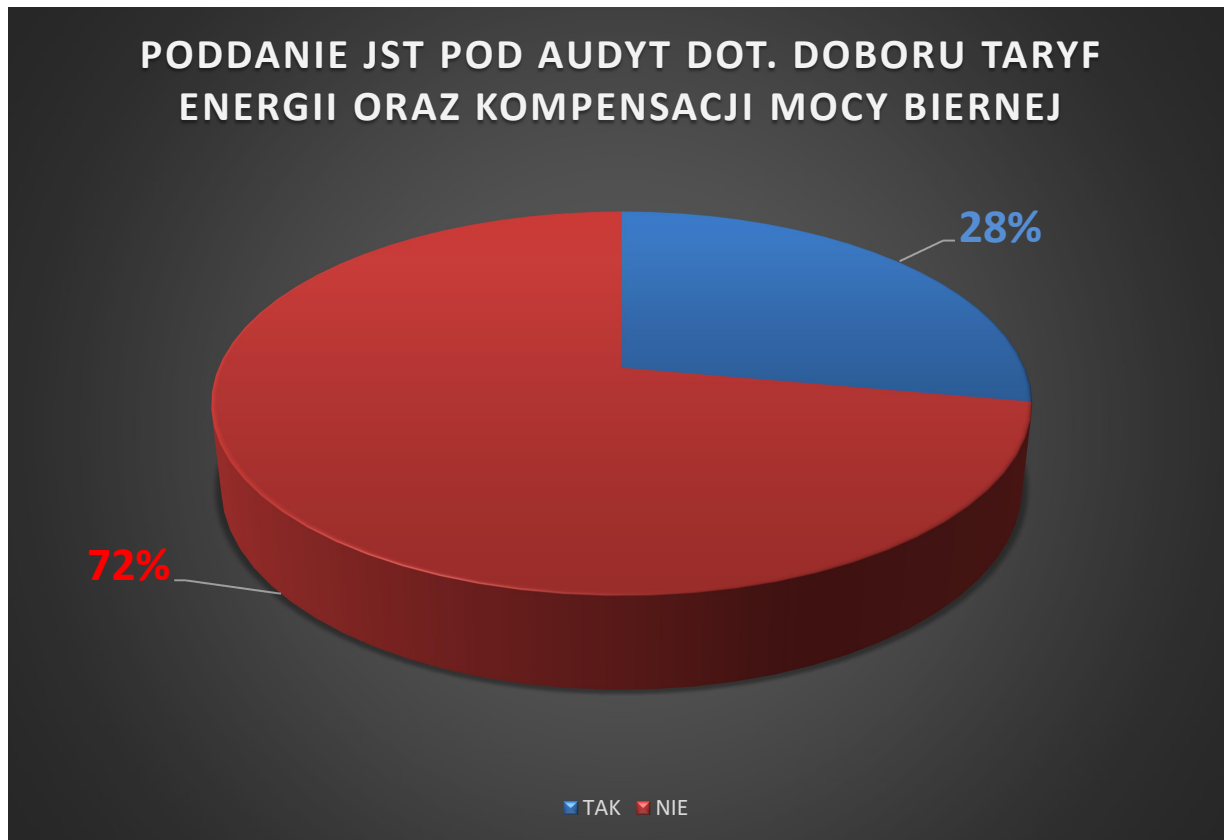
PYT. 41 Czy gmina jest zainteresowana zbiorowymi rozwiązaniami produkcji energii OZE?

AŻ 71%
JST
JEST ZAINTERESOWANE KOOPERACJĄ ORAZ ZBIOROWYMI
ROZWIĄZANIAMI PRODUKCJI OZE

Potencjał kooperacyjny w rozwiązaniach energii jest bardzo duży. Obserwujemy gotowość do współpracy i wdrażania wszelkich rozwiązań, które mogłyby pozytywnie wpłynąć na rozwój polityki OZE.

PYT. 42 Czy gmina poddała się audytowi pod kątem doboru taryf na energię oraz kompensacji mocy biernej?

AŻ 72%
JST
NIE PODDAŁO SIĘ AUDYTOWI DOT. DOBORU TARYF ENERGII ORAZ
KOMPENSACJI MOCY BIERNEJ

PYT. 43 Czy są Państwo zainteresowani doradztwem strategicznym w tym zakresie?

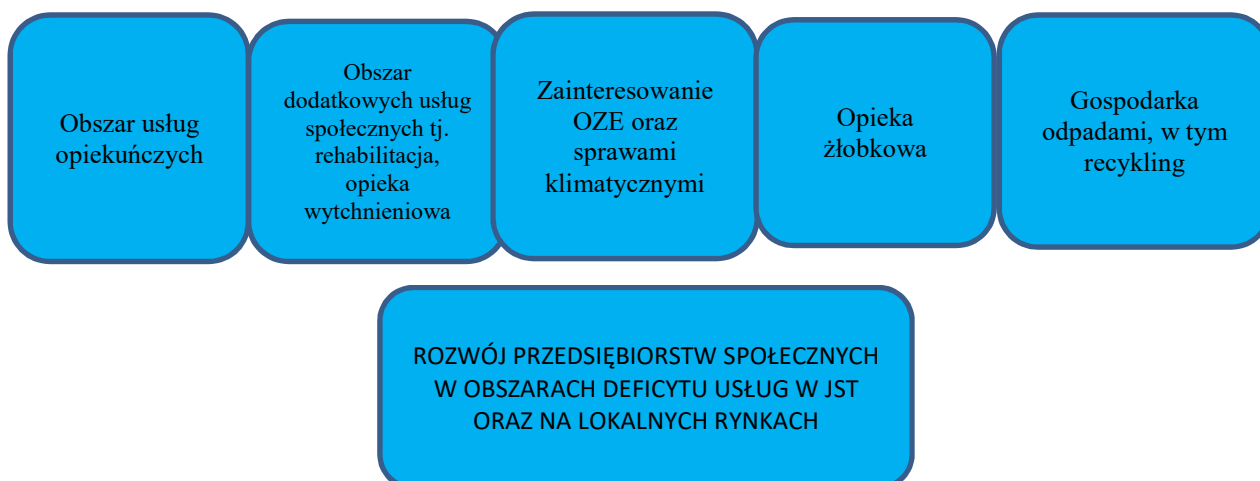
AŻ 67%
JST
NIE JEST ZAINTERESOWANE WSPARCIEM DORADCZYM, W TYM ZAKRESIE

Potencjał w zakresie doboru taryf i kompensacji mocy biernej jest bardzo duży. W JST pojawił się problem w zakresie świadomości określonych działań i wpływu na efektywność energetyczną i ekonomiczną.

4. Podsumowanie badania

Badania jednoznacznie wskazują nowe kierunki potencjalnego rozwoju przedsiębiorstw społecznych. Jednocześnie obserwujemy zwrot pewnych dotychczasowych tendencji. Obserwujemy pojawienie się problemu bezrobocia oraz zwiększone zainteresowanie kwestiami klimatycznymi. Kolejnym wątkiem istotnym w badaniu jest uzupełnienie deficytów wiedzy – szczególnie w zakresie ekologii, obiegu zamkniętego oraz kwestii społecznych. Co cieszy, to deklaracyjność współpracy z przedstawicielami OWES oraz gotowość implementacji rozwiązań przedsiębiorczości społecznej. Najważniejsze pole do działań obserwujemy w obszarach deficytowych JST, tam szanse na rozwój ES są największe. Nie bez znaczenia będzie możliwość uruchomienia dedykowanych programów dofinansowań. W momencie ich pojawienia gotowość do współpracy z PS zdecydowanie wzrasta.

W zakresie potrzeb działań rekomenduje się rozwój następujących obszarów

Dane przygotowano na podstawie działań badawczych zespołu Stowarzyszenia Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych

LISTOPAD 2020